

#1 Sunday Times Bestseller

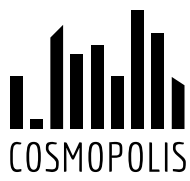
PANDORA

Niektoré dvere je lepšie
neotvárať

„Svieža a absolútne neodolateľná.“

JENNIFER SAINT,
autorka knihy Ariadne

SUSAN STOKES-CHAPMAN

PANDORA

SUSAN STOKES-CHAPMAN

SUSAN STOKES-CHAPMAN

PANDORA

Vydala GRADA Slovakia s.r.o., pod značkou Cosmopolis
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 148. publikáciu.

Pandora, ktorú vydalo vydavateľstvo Retter Enterprises Ltd./Mushens Entertainmens
v roku 2020, preložili do slovenčiny Michal Zidor a Katarína Čajkovičová.

Jazyková redakcia Anetta Letková
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Spracovanie obálky Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Alexandra Janogová

Vydanie 1., 2022

Počet strán 376

Tlač Finidr, s.r.o.

All rights reserved.

Copyright © 2020 by Retter Enterprises Ltd.

Design and illustration © Micaela Alcaino

Author photograph © Jamie Drew

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2022

Translation © Michal Zidor, Katarína Čajkovičová 2022

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.

ISBN 978-80-8090-430-2 (ePub)

ISBN 978-80-8090-429-6 (pdf)

ISBN 978-80-8090-428-9 (print)

Pre J

No ten, ktorý sa vyberie na plavbu,
istotne objaví chmúrne nebo, čierne búrky a búrlivé vetry.
Starosti, obavy a úzkosť, nesúce sa nad brehom,
a vraky nešťastníkov, zničené ich hlúposťou.

SAMUEL GARTH

Venované Richardovi, grófovi z Burlingtonu,
v preloženej edícii Ovídiovhó *Umenia milovať* (1709)

Samson, súostrovie Scilly december 1798

S ťarchou nepočítal. Chlad očakával a vzal do úvahy aj lenivé zdúvanie vody. Tma? Lampáš si s ňou poradí a slabú viditeľnosť mu nahradí pamäť. Lenže ťarcha... to je niečo celkom iné.

Hmotnosť lampáša sa dá zvládnuť. Má ho priviazaný k zápästiu hrubým povrazom, takže môže pohybovať oboma rukami, lenže nie je príjemné, ako mu ťahá ruku dolu a slaná voda ho štípe na mieste, kde sa mu povraz zarezáva do kože. Laná omotané okolo oboch podpazuší – jedno na to, čo chce vytiahnuť, a ďalším sa vytiahne späť nahor – sú ťažkopádne, na druhej strane mu však pomáhajú vyvážiť jeho telo, kým klesá nadol. Aj závažia sa dajú zvládnuť, hoci sú masívne.

Problémom je skafander. Hrubý plech. Okolo hlavy je síce vyklenutý a priestranný, no nižšie mu zvierajú telo ako nemilosrdný korzet. Na palube mu nepripadal taký ťažký. Lenže pod hladinou ten škrtiaci kožený postroj, železná výstuž, ktorá ho nepríjemne pichá, spolu s tlakom vody a zimnými prúdmi... Keď si spraví svoju prácu, bude žiadať vyšší plat.

Tento večer má zatiaľ šťastie. Atramentové nebo je plné hviezd, mesiac plný a tučný. Počas búrky si starostlivo obzrel svoje okolie – loď konečne pristála na plytčinách dvoch malých ostrovov oddelených úžinou, ktorých vnútrozemie je posiate kamennými rozvalinami. Na mesačnom svetle žiaria tie rozvaliny nabiele – ako majáky pre

ich malú loďku –, a hoci je búrlivý december, vrchol stožiara na pravoboku lode je stále vidieť nad vlnami. Nie, vrak nebolo ťažké nájsť.

Tak prečo má pocit, akoby ho sem niečo doviedlo?

Našťastie loď spočíva na plytčine. Tento výstroj ešte nikdy predtým nepoužil a nepotopí sa hlbšie, než bude musieť. Dvadsať stôp pod hladinu. Potiaľ mu nič nehrozí, vraví si. A teraz vie presne, kde má hľadať. Podľa podrobných inštrukcií, ktoré dostal, je objekt jeho pátrania bezpečne ukrytý pod provou lode na pravoboku, mimo ostatného tovaru natlačeného v podpalubí, lenže loď sa počas búrky dolámala. Dúfa, že mu šťastie bude priať aj naďalej, že sa debna neodplavila príliš ďaleko po morskom dne, že sa ju nepodarilo nájsť nikomu inému.

Ľadová voda ho mrazí na nohách a rukách, akoby mu do nich bodali ihly. Chránený ťažkým oblekom klesá nižšie, sťažka dýcha, v ústach cíti ostrú chuť kovu. Vzduchové trubice vedúce od výstroja k hladine sú dlhé a on si predstavuje, že sa za ním tiahnu ako lano obesenca. Lampáš drží pred sebou, hľadá cez prieszor vo výstroji a uľaví sa mu, keď zbadá tiene kostry lode. Klesá teda nižšie, pátra pohľadom, žmúri do šera. Zazdá sa mu, že pod sebou počuje zvuk, hlboký a žalostný. Nakloní hlavu, praskne mu v ušiach, pokračuje ďalej.

Jeho nohy sa dotknú niečoho pevného. Zacíti pod nimi pohyblivý štrk. Nakloní hlavu a pokúsi sa pozrieť pod seba. Opatrne. Varovali ho, že keď spraví príliš prudký pohyb, do výstroja presiakne voda. Pomaly, áno, pomaly. Tam. Roh niečoho. Na pätách sa odrazí, späť do prúdu. Potom opäť klesne, dotkne sa nohami morského dna, podvihne lampáš na úroveň očí. Asi šesť stôp od kostry lode zazrie tmavé rohy debny. V ušiach mu hlasno pulzuje krv. To je ono, je si tým istý. Pomaly sa posúva vpred, kladie pred seba jednu nohu, potom druhú, ťahá ich cez vodu za sebou. Zrazu vystrašene poskočí, keď sa mu niečo obtrie o lýtka, a keď skloní lampáš, všimne si morské riasy, tancujúce okolo jeho nôh.

Debna balansuje na veľkej skale a zdá sa, že sa môže každú chvíľu zošmyknúť. Pomaly sa k nej približuje a opäť dvíha lampáš. Písmeno X, ktoré na ňu namaľovali predtým, ako loď odplávala z Palerma, je jasne vidieť aj v tejto temnote hlbokého mora. Na chvíľu žasne nad tým, aké to bolo ľahké, potom však lampáš zabliká a zhasne. Nakoniec sa zasa zapne, on však vie, že už nemôže zaháľať.

Uvoľní si zo zápastia motúz a položí lampáš medzi dva kusy vraku lode, aby sa v prúde neotáčal, potom si sníme jedno z lán z pleca a pustí sa do neľahkej úlohy priväzovania debny. Musí byť opatrný – teraz nemá priestor na chyby. Zdá sa mu, že tá skala je jeho požehnaním, lebo bez nej by možno ani nevedel nadvihnúť debnu z morského dna. Kým pracuje, mihajú sa okolo neho malé rybky. V istej chvíli sa zastaví a za cínovými plátni svojho výstroja nastraží uši. Je to spev? Nie, určite je to len morskou chorobou. Nepovedali mu predsa, že zotrvať v hlbine príliš dlho môže byť smrteľné?

No tak skoro?

Začne pracovať rýchlejšie, tak rýchlo, ako je to možné vo výstroji, ktorý ho tlačí ku dnu. Obviaže debnu lanom štyrikrát, a hoci má prsty stuhnuté chladom, uviaže uzly tak pevne, že budú musieť toto lano prerezať. Keď je so svojou prácou spokojný, prudko za lano zatiahne – raz, dvakrát –, čím vysielá signál na hladinu. Lano poskočí, uvoľní sa, opäť sa napne. Potom s triumfálnym pocitom pozoruje, ako debna stúpa v mraku rozptýleného piesku. Začuje tlmené vŕzganie dreva, lenivý prúd rozvírenej vody a taký tichý zvuk, až si myslí, že si ho iba predstavuje; zvuk tlmeného, mátožného, takmer nečujného zavzdychania ženy.

Londýn
január 1799

1. ČASŤ

Mysel' je svetom samým osebe a sama
v sebe vie stvoriť nebo pekla, peklo neba.

JOHN MILTON
Stratený raj (1667)

1. KAPITOLA

Dora Blakeová je sklonená nad svojím stolom od úsvitu. Stolička, na ktorej sedí, je vysoká, ona si však na jej nepríjemnú výšku už zvykla. Z času na čas položí svoje kliešte, zloží si okuliare a počúcha sa na nose. Často si masíruje stuhnutý krk a našahuje chrbát, až kým nepocíti príjemné puknutie chrbtice.

Podkrovná miestnosť je obrátená na sever a neposkytuje veľa svetla. Dora si na túto chúlостivú prácu frustrrovane presunula stôl pod malé okno a jej jediná sviečka jej na tento účel nestačí. Pomrví sa na nepohodlnej tvrdej stoličke, opäť si nasadí okuliare a znova sa ponorí do práce, pričom sa snaží ignorovať vtieravú zimu. Napriek novoročnému chladu je okno otvorené dokorán. Čaká, že sa každú chvíľu vráti Hermes s ďalším pokladom, niečím, čo dá korunu jej poslednému výtvoru. V očakávaní mu otvorila dvere klietky a zvyšky svojich ukradnutých raňajok roztrúsila pod bidlo, aby odmenila to, čo bude hádam plodný ranný lov.

Vtiahne si spodnú peru medzi zuby, oprie si kliešte o palec.

Replikovať cannetille bol ambiciózny projekt, Dora je však veľká optimistka. Nieкто by jej optimizmus mohol nazvať obyčajnou tvrdohlavosťou, Dora má však pocit, že jej ambicióznosť je namieste. *Vie – vie –*, že má talent. Je absolútne presvedčená, že to jedného dňa uznajú aj ostatní, že výtvory, ktoré navrhla, sa budú nosiť po celom meste. Možno, rozjíma Dora, zatiaľ čo našpúli pery, keď zatlačí obzvlášť tenučký drôt na miesto, aj po celej Európe. Potom však potrasie hlavou a pokúsi sa stiahnuť svoje nadnesené sny z červotočmi

prederavených drevených trámov nad sebou a namiesto toho sa sústrediť. Nesmie sa rozptyľovať, a zničiť tým hodiny práce teraz na konci.

Odreže ďalší kúsok drôtu z kotúča zaveseného na klinci na stene.

Na cannetille je krásne to, že imituje komplexnú čipku. Videla sety parure na výstave v klenotníckej spoločnosti Rundell & Bridge a žasla nad ich spleťtým dizajnom; na náhrdelníku, náušniciach, náramku, brošni a tiare museli pracovať dlhé mesiace. Dora chvíľu zvažovala, že sa pustí do setu náušníc zo svojej skice, zdráhavo však pripustila, že svoj čas strávi lepšie niečím iným. Tento náhrdelník je napokon len príkladom, ukážkou jej umenia.

„Tak!“ zvolá a odcvakne odstavajúci drôt klieštikmi s peknými rúčkami. Spona ju trápila celé ráno, lebo sa ukázalo, že je to poriadna piplačka, teraz je však hotová a stojí za prácu od skorého úsvitu, za stuhnutý chrbát a stĺpnutý zadok. Položí kliešte, fúkne si do dlaní a pošúcha si ich o seba práve vo chvíli, keď zo strechy zletí čierno-biela rozmazaná škvrna s tlmeným zakrákaním.

Dora sa zakloní na stoličke a usmeje sa. „Dobré ráno, srdiečko.“

Straka vletí dnu oknom a jemne zosadne na posteľ. Okolo krku vtáka sa hompáľa malý kožený vačok, ktorý preň ušila. Hermes má sklonený krk – ťaží ho hmotnosť.

Niečo objavil.

„No tak,“ povie Dora a zavrie okno pred chladom zimy. „Ukáž mi, čo si uchmatol.“

Hermes zaštebotá a nakloní hlavu. Remienok vačku sa uvoľní, vták spraví pár krokov vzad a zatrasie zobákom. Vrecko klesne, Dora po ňom siahne a vzrušene pohladí obsah obnoseného vačku.

Polámané kúsky hlinenej nádoby, kovový korálik, oceľová spona. Všetko z toho vie použiť na to či ono; Hermes ju nikdy nesklame. Jej pozornosť však pritiahne ďalší predmet na posteli. Chytí ho do ruky, zdvihne ho na svetlo.

„Ach!“ vydýchne Dora. „Áno, Hermes. Je to perfektné.“

Medzi prstami podrží plochý oválny predmet vyrobený zo skla s veľkosťou malého vajca. Oproti sivej panoráme mesta žiari bledou, takmer zakalenou modrou farbou. V cannetillových dizajnoch je ametyst preferovaným kameňom: jeho výrazný fialový odtieň žiari jasne na zlate, čím zvyrazňuje jeho žltú farbu. Dora má však najradšej akvamarín. Pripomína jej stredozemné nebo, teplo mladosti. Tento hladký kus skla ho skvele nahradí. Vezme ho do dlane, cíti jeho hladký povrch na koži. Kývne na straku. Hermes jej so zažmurkaním svojho čierneho oka skočí na päť.

„Myslím, že toto si zaslúži dobré raňajky, nemyslíš?“

Dora ho položí do jeho klietky. Kým zobe kôrky chleba, ktoré mu Dora rozsypala skôr v to ráno, bubnuje zobákom po drevenom dne klietky. Dora mu jemne pohladí hodvábne perie, obdivuje jeho dúhový lesk.

„Tak, môj poklad,“ prihovára sa mu. „Musíš byť unavený. Už je to lepšie, však?“

Hermes, naplno zaujatý svojím jedlom, ju ignoruje a Dora sa vráti k stolu. Skloní pohľad k náhrdelníku, prezerá si svoju prácu.

Musí uznať, že nie je celkom spokojná. Jej dizajn, tak skvele načrtnutý na papieri, je zrealizovaný dosť chabo. To, čo malo byť úponkami stočeného zlata, je len úbohým sivým drôtom stočeným do miniatúrnych slučiek. A to, čo malo byť žiarivými perličkami, je iba nahrubo otesanými črepinami polámaného porcelánu.

Dora však nikdy nečakala, že jej výrobok bude rovnaký ako kresba. Chýbajú jej poriadne nástroje a materiály, správny tréning. Je to však začiatok, dôkaz, že jej práca nesie v sebe krásu, lebo napriek nevzhľadnému materiálu majú v sebe tvary, ktoré stvorila, svoju eleganciu. Nie, Dora nie je spokojná, ale má radosť. Dúfa, že to bude stačiť. Určite s týmto kamienkom ako centrálnou ozdobou...

Ozve sa buchnutie, zazvonenie vzdialeného zvonca. „Dora!“

Hlas volajúci o tri poschodia nižšie je tvrdý, ostrý, netrzeplivý. Hermes v klietke vydá podráždené zvuky.

„Dora!“ vyštekne hlas opäť. „Poď dolu a postaraj sa o obchod. Musím niečo ihneď vybaviť v lodenici.“

Za týmto výrokom nasleduje duté buchnutie zatvorených dverí a ďalších, vzdialenejších. Potom nastane ticho.

Dora si vzdychne, zakryje náhrdelník kusom látky, položí vedľa nej svoje okuliare. Sklíčko bude musieť pridať neskôr, keď sa jej strýko odoberie do postele. S ľútosťou ho Dora oprie o svietnik, kde chvíľu drkoce, až nakoniec zostane stáť.

Emporium exotických starožitností Hezekiaha Blakea sa vyníma medzi kaviarňou a galantériou. Jeho okno je veľké a zaoblené, vtieravé pre okoloidúcich, ktorí sa iba pre jeho veľkosť často cítia povinní zastať. Lenže na tej ulici aj mnohí z tých okoloidúcich zostanú – v dnešných časoch málokto z nich vojde dovnútra, keď si uvedomia, že okno s jeho rámom, z ktorého sa odlupuje farba, nie je exotickejšie ako skriňa z minulého storočia alebo maľba krajinky pripomínajúca Gainsborougha. Kedysi to bol prekvitajúci podnik, teraz však predáva len falzifikáty a prachom pokryté kuriozity, ktoré nezaujímajú verejnosť, a bystrého zberateľa už vôbec nie. Dora nechápe, prečo mal jej strýko potrebu zavolať ju dolu; pravdepodobne strávi celé ráno bez toho, aby videla jediného zákazníka.

Za čias jej otca bolo v obchode plno ľudí. Za tých zlatých čias bola síce iba dieťa, pamätá sa však na klientelu, ktorá chodievala do otcovho podniku. Na Ludgate Street sa hrnuli vikomti žiadajúci, aby ich mestské domy na Berkeley Square dekorovali v štýle pripomínajúcom krásu Grand Tour. Ľudia úspešní vo svojom povolání si tu objednávali centrálné ozdoby pre svoj obchod. Súkromní zberatelia platili pekné peniaze jej otcovi Elijahovi a jeho žene za vykopávky ruín v zámorí. No teraz?

Dora potiahne za sebou dvere, ktoré oddelujú obytný priestor od obchodu. Keď sa dvere zavrú, zvonček veselo zazvoní na pozdrav,

Dore však náladu nijako nezlepší. Ak to nie je Lottie Norrisová, ktorá na ňu očami ako gombičky dohliada, tak je to ten prekliaty zvonček, ktorý nainštaloval Hezekiah, čo upozorňuje na všetky jej príchody a odchody.

Dora si pevne stiahne šál okolo pliec a vojde na plochu obchodu. Je zaprataný nábytkom, škaredými predmetmi stojacimi bez ladu a skladu a knižnicami preplnenými knihami, ktoré na pohľad nemajú ani o deň viac ako desať rokov. Robustné príborníky stoja bok po boku plné nevzhľadných rároh rozptýlených po ich nenavoskovanom povrchu. Napriek neporiadku je tu však vždy široká cesta kľukatiaca sa medzi predmetmi, pretože na opačnom konci obchodu sú veľké dvere vedúce do pivnice pod obchodom.

Do Hezekiahovej osobnej svätyne.

Pivnica bola kedysi doménou jej rodičov – ich kanceláriou, miestom, kde mapovali vykopávky a opravovali poškodené predmety. No keď sa sem presťahoval Hezekiah zo svojho maličkého bytu v Soho a prevzal obchod, úplne zmenil vzhľad pivnice a vymazal všetky stopy po jej matke a otcovi, až Dore zostali iba prchavé spomienky na svojich rodičov. Nič v Blakeovom emporiu nebolo tým, čím kedysi; príjmy sa vytratili a jeho reputácia spolu s nimi.

Dora obráti novú stranu v účtovnej knihe (za včerajšok len dva zápisy) a navrch napíše dátum.

Niečo sa predá. Za posledný mesiac prichádzajú peniaze pomaly, ale stabilne, ako voda z pretekajúceho stropu. Každý predaj je však založený na klamstvách, divadielku predavača. Hezekiah prisudzuje svojim predmetom kadejaké fantastické histórie. Drevenú debnu použil otrokár na prevoz dvoch detí z Ameriky v roku 1504 (hoci ju iba pred týždňom vyrobil stolár z Deptfordu); ozdobný svietnik kedysi patril Thomasovi Culpeperovi (hoci ho vyrobil kováč z Cheapside). Raz Hezekiah predal majiteľovi nevestinca zelený zamatový gauč, o ktorom tvrdil, že ho vlastnil francúzsky gróf počas tridsaťročnej vojny a zachoval sa po tom, čo jeho „najhonosnejšie“ *château* zhorelo